

'İslam'da esas, sürekli savaş halidir' denilebilir mi?

Bakara 190-195 arası ayet kümesini bağlamından, nüzul sebebinden ve siyak-sibak bütünlüğünden kopuk olarak ele alıp, "bu ayetler daha önce nazil olan barış temalı bütün ayetleri nesh etmiştir; 'onları nerede yakalarsanız öldürün; fitne ortadan kalkıp din

Allah için oluncaya kadar onlarla savaş edin' cümlelerini öne çıkararak 'İslam'da uluslararası ilişkide esas olan kafir ve müşriklerle karşı kesintisiz ve sürekli savaş halidir; küfür ve şirk savaş sebebidir" denilemez. Böylesi bir siyaset teorisi ya da savaş doktrini bu

ayetler üzerine bina edilemez veya ayetler bu görüşü temellendirmek için kullanılamaz. Ben bu çizgide barışı esas alanların delillerinin daha güçlü olduğuna inanıyorum ve bu sebeple görüşlerini aktarıırken kendi yorumlarımı da ilave ettim.

AHMET KURUCAN'IN YAZISI 6'DA

GÜNLÜK E-GAZETE — SAYI: 527 ■ 2 TEMMUZ 2018 PAZARTESİ ■ WWW.TR724.COM — @TR724COM

Messi ve Ronaldo'ya veda, Mbappe'ye merhaba! ■ HASAN CÜCÜK'ÜN DOSYASI 13'TE

Bunlar alıştırmaya zamları

Erdoğan'ın yüzde 52 ile ilk turda kazandığı 24 Haziran seçimini müteakip ilk haftada, piyasaların toparlanacağına dair coşkudan eser yoktu. 5 seneliğine seçilmiş bir başkalarının piyasada karşılığı bu olmamalıydı. Yatırımcılar 3 Temmuz Salı günü ilan edilecek enflasyon rakamlarını bekliyor. Patates-soğanın 5 TL'yi geçtiği

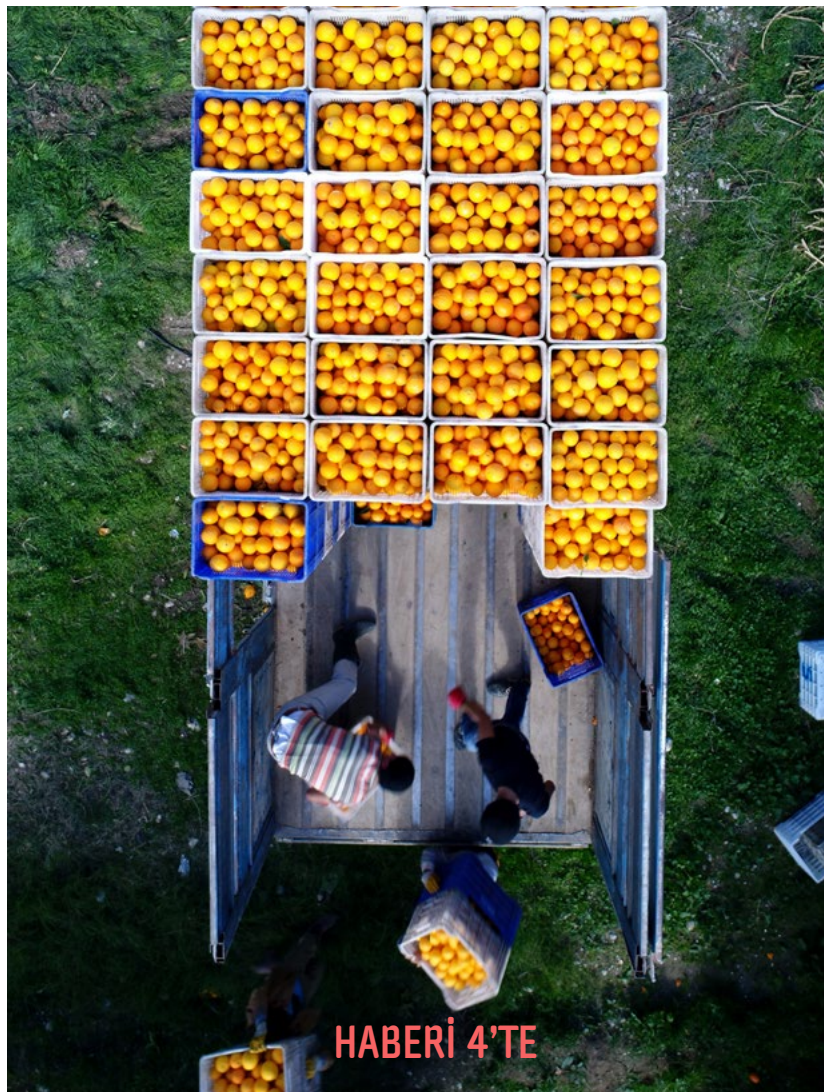
bir ayda diğer kalemlerde ne olduğu ortaya çıkacak. Kuvvetle muhtemel TÜİK haziran ayı Tüketici Fiyatları'nın yüzde 13'ü geçtiğini, hatta yüzde 14'e daha yakın bir orana çıktığını açıklayacak. Yaz aylarında yüzde 15 rakamı kulağınızda gelirse şaşırmanın. İmalat sanayiinde fiyat artışları ise yüzde 20'nin fevkinde kalacak. Enflasyon

arttıkça faizler de artacak. Türkiye yüksek enflasyon, kur ve faiz sarmalına girdi. Buradan çıkmak zannedildiği kolay değil. Şartlar dahilinde ve hariçte borçlardan bitap düşmüş bir ekonominin aleyhine. Alıştırma zamları böyle ise esas zamlarla beraber vergi artışlarının haneleri nasıl kasıp kavuracağını tarife lüzum var mı?

SEMİH ARDIÇ'IN ANALİZİ 2-3'TE

Yerli üretimin artık sadece ismi var

Canlı hayvan ve karkas etle sınırlı kalmayıp samandan bakliyatı, patatesten fıstığa sıçrayan tarım ithalatı, vatandaşın sofrasını da yerli olmaktan çıkardı. Buğday, pirinç, et ve bakliyat derken gıda ve tarım ürünlerinde ithal edilmedik ürün neredeyse kalmadı. Türkiye'nin fiyatı artan her gıda ve tarım ürününde ithalata başvurusu, 'yerli ve milli tarım' laflarını da pek çok alanda olduğu gibi burada da havada bıraktı. Buğday ve mısırın Rusya'dan, pirincin Rusya ve ABD'den, kuru fasulye ve nohut gibi bakliyatların Hindistan, Meksika ve Kanada'dan ve kırmızı etin de Polonya, Fransa ve Bosna Hersek'ten ithal edildiği düşünüldüğünde, vatandaşın öğle ve akşam yemeklerinde kurduğu sofralar da yerli olmaktan uzaklaştı.

HABERİ 4'TE

Fatura kesmek...

HAKAN ZAFER'İN YAZISI

Eren Erdem, 'gizli tanık' ifadesiyle tutuklanmış

HABERİ 5'TE

Merkel, mülteciler konusunda 14 ülkeyi ikna etti

HABERİ 4'TE

Morgan Stanley: Dolar 5 TL'yi aşacak

HABERİ 5'TE

SEMİH ARDIÇ

SemihArdic@Tr724.com

BUNLAR ALIŞTIRMA ZAMLARI

Kasayı 24 Haziran Cumhurbaşkanlığı ve milletvekilliği seçiminden evvel boşaltmışlardı. Adeta para saçıldı. Vadesi gelmemiş kamu ödemeleri bile erkene alınmıştı.

Seçmenin canını sıkacak icraattan imtina edildi. Kur artışı sebebiyle yapılması lazım gelen zamlar dahi ertelendi. Yalancı bir baharın tadını çıkardı herkes.

MERKEZ BANKASI KARŞILIKSIZ PARA BASIYOR

Hatta 12,3 milyon emekliye Ramazan bayramı ikramiyesi vermek için Merkez Bankası 14 milyar TL karşılıksız para bastı.

14 Haziran ile biten haftada emisyon hacmi 160 milyar TL'ye çıktı. Fert başına artık 2 bin TL banknot düşüyor! Bir ay evvel 1.750 lira ile idare ediyordu vatandaş. Bozdur bozdur harca...

“Matbaada mürekkep ve kâğıt masrafına katlanınca millet

“MATBAADA MÜREKKEP VE KÂĞIT MASRAFINA KATLANINCA MİLLET ZENGİNLEŞEBİLİYORMUŞ.” DİYEN AKL-I EVVELLER SÖYLEDİKLERİNE SADECE KENDİLERİNİ İKNA EDEBİLİR. PARA BASMAK ENFLASYON VE DEVALÜASYON FIRTINASINDAN ÖNCEKİ SON ÇIRPINIŞTIR.

zenginleşebiliyormuş.” diyen akl-ı evveler söylediklerine sadece kendilerini ikna edebilir. Para basmak enflasyon ve devalüasyon fırtınasından önceki son çırpınıştır.

Dünyada para basarak ekonomisini düzlüğe çıkarmış tek bir lider yok. Bu yola en fazla diktatörler, otoriter liderler tevessül etmiştir.

Halkı paraya boğacak bir metot geliştirdiği vehmine kapılan her diktatör, gazete matbaalarının kapısına kilit vurup banknot matbaasını çalıştırmıştır. İktisatla ve demokrasiyle girdiği harbin sonunda canını zor kurtarmıştır.

O PARALAR GERİ ALINACAK

Merkez Bankası o verdiği paraları en kısa müddette geri aldı, aksi takdirde Türk Lirası dolara mukabil karşılıksız paranın oranı kadar erimeye devam edecektir.

Son bir senede tedavüle sürülen banknot miktarı yüzde 25 arttı. TL de o civarda değer kaybetti. Sokaktaki insan yutsa bile elin insanı yutmuyor böyle bayat numaraları.

Seçim arefesinde vatandaş paraya boğuyormuş gibi yapmanın semeresi kat be kat sandıkta toplandığına göre halihazırda zamlar buzluktan çıkarılacak.

Birkaç gündür ilan edilen zam-
lara ısınma turlarından mül-
hem "alıştırma zamları" de-
nilebilir. Sokağın nabzı-
na göre şerbet vermekte ma-
hir Reis-i Cumhur Recep Tay-
yip Erdoğan sırada bekleyen
zamlar için peyder peyder ta-
limat verecektir.

ELEKTRİK, DOĞALGAZ VE AKARYAKITA ZAM GELECEK

En fazla zam beklenen kalem-
ler elektrik, doğalgaz, akarya-
kıt ve ulaşım olarak sıralanıyor.
Petrolün varil fiyatı 80 doları
buldu. Türkiye tükettiği petro-
lün yüzde 98'ini ithal ediyor.

Petrolün birim fiyatının artma-
sına ilaveten dolar da 4,60 TL
oldu. Sene başında 3,76 TL idi.
6 ay içinde petrol ve doğal-
gaz ithalatın faturası 7-8 mil-
yar dolar katlandı. Bu parala-
rın bir şekilde yerine konulma-
sı icap ediyor.

Seçime kadar akaryakıt zam-
ları Özel Tüketim Vergisi'nden
mahsup edildi, pompaya ak-
setmedi.

Tehir edilen zamlar bütçede
500 milyon TL vergi kaybı ma-
nasına geliyor. Ne kadar ta-
hammül edilebileceğini müte-
akip haftadan itibaren gelen
katmerli zamlarla göreceğiz.

Akaryakıt fiyatlarında eski
sisteme dönülmesi halinde
İstanbul'da litresi 6,24 TL olan
95 oktan benzinin fiyatı 6,43
TL'ye çıkarılacak. Motorinin ise
fiyatı 5,66 TL'den 5,83 TL'ye
yükseltilecek.

O zamlardan evvel şimdilik
alıştırma turları ile idare edi-
yor hükümet. Alıştırma zamları
ile daha büyük zamların yeri
hazırlanıyor.

Zamlar belediye seçimleri var-
diye yine tehir edilirse sene so-
nuna gelindiğinde bütçe açığı
80 milyar TL'yi geçer.

AVRASYA TÜNELİ'NE 6 AYDA 2. ZAM

Avrasya Tüneli'ni kullanan oto-
mobil ve minibüslerin ödedi-
ği ücrete yüzde 21 ila yüzde 40
arasında zam yapıldı. 6 ay ev-
vel 19,20 TL'ye çıkarılan oto-
mobil (tek sefer) geçiş ücre-
ti 1 Temmuz itibarıyla 23,30 TL
oldu. Minibüsler ise artık 28,80
TL değil 34,90 TL ödeyecek.

Senelik 25 milyon araba ga-
rantisi verilen bu tünelin zam-
lardan sonra o hedefi yakala-
ması imkânsız.

Benzer bir artış kredi kartı fa-
izlerinde yapıldı. Kredi kartı
ile TL harcaması yapanlardan
borcunu ödemediğinde yüz-
de 2,52 gecikme faizi alınacak.
Döviz harcamasında kredi kartı
gecikme faizi yüzde 2,12 oldu.

TL nevinden kredi kartı işleme-
rinde aylık azami akdi faiz ora-
nı yüzde 2,02, yabancı para ne-
vinden kredi kartı işlemlerinde
aylık azami akdi faiz oranı yüz-
de 1,62 olarak değiştirildi.

Bunlar daha başlangıç. Kasa
boş. Acilen para lazım. ABD'nin
en büyük yatırım bankaların-
dan Morgan Stanley doların 5
TL'yi aşabileceğini belirtiyor.

Türkiye'nin risk primi seçim ne-
ticelerine rağmen 300'ün üye-
rinde.

SİYASÎ VE İKTİSADÎ KRİZ

Erdoğan'ın yüzde 52 ile ilk
turda kazandığı 24 Haziran
seçimini müteakip ilk hafta-
da piyasaların toparlanacağı-
na dair coşkudan eser yoktu.
5 seneliğine seçilmiş bir baş-

kanın piyasada karşılığı bu ol-
mamalıydı.

Başka bir sıkıntı var. O da Türki-
ye ekonomisinin derin bir kriz-
de olduğu hakikatidir.

Seçimden evvelki seviyele-
rin etrafında dolanan yatırımcı-
lar 3 Temmuz Salı günü ilan
edilecek enflasyon rakamları-
nı bekliyor. Patates-soğanın 5
TL'yi geçtiği bir ayda diğer ka-
lemlerde ne olduğu ortaya çı-
kacak.

Kuvvetle muhtemel Türkiye İst-
atistik Kurumu (TÜİK) hazi-
ran ayı Tüketici Fiyatları'nın
(TÜFE) yüzde 13'ü geçtiğini,
hatta yüzde 14'e daha yakın bir
orana çıktığını açıklayacak.

Yaz aylarında yüzde 15 rakamı
kulağınıza gelirse şaşırmayın.
İmalat sanayiinde fiyat artışla-
rı (ÜFE) ise yüzde 20'nin fev-
kinde kalacak.

ENFLASYON ARTACAK

Enflasyon arttıkça faizler de
artacak. Türkiye yüksek enf-
lasyon, kur ve faiz sarmalına
girdi. Buradan çıkmak zanne-
dildiği kolay değil.

460 milyar dolar dış borcu olan
Türkiye sıcak para müptela-
sı oldu. Sıcak para eksildiği an
komaya girecek kadar müpte-
la haline gelindi.

Ticaret savaşları, yükselen mil-
liyetçilik ve kutuplaşmanın göl-
gesinde hudutlarımızın ötesin-
de de paranın konforunu boza-
cak hâdiseler yaşanıyor.

Şartlar dahilde ve hariçte borç-
lardan bitap düşmüş bir eko-
nominin aleyhine.

Alıştırma zamları böyle ise esas
zamlarla beraber vergi artışla-
rının haneleri nasıl kasıp kavu-
racağını tarife lüzum var mı?.

YERLİ ÜRETİMİN ARTIK SADECE İSMİ VAR

Canlı hayvan ve karkas etle sınırlı kalmayıp samandan bakliyata, patatesten fıstığa sıçrayan tarım ithalatı, vatandaşın sofrasını da yerli olmaktan çıkardı. Buğday , pirinç , et ve bakliyat derken gıda ve tarım ürünlerinde ithal edilmedik ürün neredeyse kalmadı.

Türkiye'nin fiyatı artan her gıda ve tarım ürününde ithalata başvurması, 'yer-

li ve milli tarım' laflarını da pek çok alanda olduğu gibi burada da havada bıraktı. Buğday ve mısırın Rusya'dan, pirincin Rusya ve ABD'den, kuru fasulye ve nohut gibi bakliyatların Hindistan, Meksika ve Kanada'dan ve kırmızı etin de Polonya, Fransa ve Bosna Hersek'ten ithal edildiği düşünüldüğünde, vatandaşın öğle ve akşam yemeklerinde kurduğu sofralar da yerli olmaktan

uzaklaştı.

Buna göre bakliyat ağırlıklı öğlen yemekleri Arjantin, Meksika, Kanada ve Hindistan'dan gelen ürünlerden oluşurken, et ağırlıklı akşam yemekleri de Meksika ve Fransa'dan, Uruguay'a uzanıyor. Uskumru, somon, orkinos ve sardalyadan oluşan bir balık sofrası ağırlıklı olarak Norveç'ten gelen ürünlerle kuruluyor.

8 YAŞINDA ÜNİVERSİTEYE GİTMEYE HAZIRLANIYOR

Belçika'da yüksek IQ'su olan bir çocuk toplam bir buçuk yıllık eğitimle 8 yaşında üniversite öncesi eğitimini tamamladı. Belçikalı bir baba ile Hollandalı bir annenin çocuğu olan Laurent Simons'un ailesine göre IQ'su 145 ölçüldü. 140'ın üzerindeki IQ'lu kişiler dahi ya da dahiye yakın olarak kabul ediliyor.

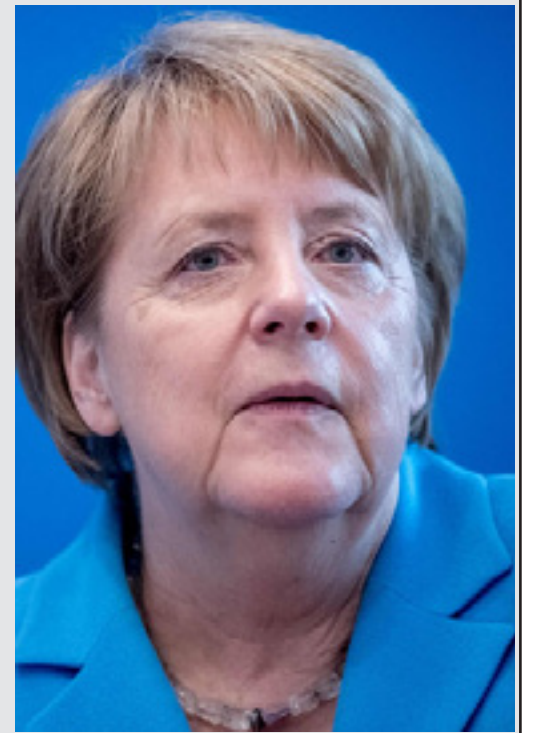
Belçika radyosu RTBF'ye konuşan 8 yaşındaki Lauren, "çok geniş olduğu, istatistik barındırdığı, geometri ve cebir içerdiği için" en sevdiği dersin matematik olduğunu söyledi.

MERKEL, MÜLTECİLER KONUSUNDA 14 ÜLKEYİ İKNA ETTİ

Almanya Başbakanı Angela Merkel, koalisyon ortaklarına gönderdiği mektupta sığınmacıların ilk kayıt altına alındıkları ülkeye hızla gönderilmesi konusunda 14 ülkeyle anlaşmaya varıldığını açıkladı.

Merkel'in mülteci politikasını eleştirenler arasında bulunan Macaristan, Polonya ve Çekya'nın da anlaşmayı kabul ettiği belirtildi. Ancak Macaristan sözcüsü Almanya ile anlaşıldığı iddialarını reddetti. Mektupta adı geçen diğer ülkeler ise Belçika, Fransa, Danimarka, Estonya, Finlandiya, Litvanya, Letonya, Lüksemburg, Hollanda, Portekiz ve İsveç.

Şu anda Almanya'ya girmeyi başarmış sığınmacılardan sadece yüzde 15'i ilk kaydedildikleri ülkeye gönderilmiş durumda. Merkel'in mektubunda bahsedilen anlaşmayla bu rakamın hızla artması bekleniyor. Almanya halihazırda Yunanistan ve İspanya ile geri kabul anlaşmaları imzalamış durumda.

EREN ERDEM, 'GİZLİ TANIK' İFADESİYLE TUTUKLANMIŞ

24 Haziran seçim sürecinde iktidar ve yandaş kalemlerce hedef gösterilen Eren Erdem'in 'gizli tanık' ifadeleri gerekçe gösterilerek tutuklandığı ortaya çıktı. Önceki gün tutuklanarak cezaevine gönderilen eski CHP Milletvekili ve CHP PM Üyesi Eren Erdem'in avukatı Silivri Cezaevi önünde yaptığı açıklamada dosyadaki gizli tanık anlatımına dikkat çekti. Avukat Onur Cingil bu tanık için, "Biz bunlara gizli tanık değil gizli 'tanıdık' diyoruz" dedi.

Morgan Stanley:

DOLAR 2018'DE 5 TL'Yİ AŞACAK

ABD'li yatırım bankası Morgan Stanley, 2018'in son çeyreğinde doların, TL karşısında değer kazanmaya devam ederek, 5 TL düzeyini aşacağını öngördü.

Seçimin ardından Türkiye ekonomisiyle ilgili değerlendirmelerde bulunan Morgan Stanley'e göre, bu yılın üçüncü çeyreğinin sonunda Dolar/TL kuru 4,90 seviyesinde olacak, yılın son çeyreğinin sonu

itibariyle ise Dolar 5,05 TL'den işlem görecektir.

Bankanın değerlendirmelerine göre 2019 yılında dolar/TL kuru kademeli olarak gerileyerek, 2019 yılının ilk çeyreğinin sonunda 5 seviyesinde, ikinci çeyreğinde ise 4,85 seviyesine çekilecek. Ancak, Morgan Stanley'e göre, 2019 yılının sonunda, Dolar yeniden 5 TL'den işlem görecektir.

ERDOĞAN SONUÇLARDAN MEMNUN DEĞİL

AKP'li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın 24 Haziran seçimlerinde AKP'nin oy kaybetmesinden rahatsız olduğu belirtildi. Ayrıca yerel seçimlerin Ekim-Kasım 2018'e kaydırılıp, 4-5 ay sonra yapılacağını iddia ediliyor. Bunun için muhalefetin de desteğiyle anayasa değişikliği gerekiyor.

Yerel seçimlerin erkene alınmasıyla ilgili ilk açıklama ise Gıda Tarım ve Hayvancılık Ahmet Eşref Fakıbaba'dan geldi. Fakıbaba, 2019 Mart ayında yapılacak yerel seçimlerin 2018 Kasım

ayına çekilmesinin daha doğru olacağını düşündüğünü söyledi.

"Kasımayı olursa bütün belediye başkanlarının bir yıl daha kazanacağını öngörüyorum. Bu sene de zaten erken seçim olmamış olsaydı, Haziran-Temmuz ayın-

dan itibaren aday olacağım, olmayacağımın telaşıyla bu sefer işler yine yarıda kalıyor. Bunları önlemek ve iki yılı kurtarmak adına bunun 1 Kasım'a alınması doğru olacaktır." ifadesini kullandı.

AHMET KURUCAN

AhmetKurucan@Tr724.com

@aKurucan

‘İSLAM’DA ESAS, SÜREKLİ SAVAŞ HALİDİR’ DENİLEBİLİR Mİ?

“İslam’da uluslararası ilişkide esas olan savaştır” görüşünün temellendirildiği 5 ayetleri inceliyorduk ve sıra 5. sayfadaki ayetlere gelmiştik. Geçen haftaki yazımızın son cümlesi şuydu: [“Bakara suresi 190 ila 195 arasındaki ayet kümesini birlikte ele almak gerekir; bu kümeden bir ayeti, ayetin içinden yarım cümleyi veya birkaç kelimeyi ya da farklı manalara gelen ve tarihi süreçte kavramsal olarak çok farklı anlam çerçevelerine sahip olmuş “fitne” gibi bir kelimeyi/kavramı öne çıkartarak yorum yapmaya kalkma defalarca ifade ettiğimiz gibi bizi doğru sonuca ulaştırmaz.”](#) Kaldığım yerden devam ediyorum.

Öncelikle **Bakara 190-195 arası** 6 ayetlik bu kümenin nüzul sebebini kısaca ifade edelim. Hudeybiye anlaşması gereği anlaşmadan tam bir yıl sonra müşrikler Müslümanların üç gün içinde umre yapmasına izin verecek ve bu süre zarfında onlar Mekke’yi

AYET DE; “FAKAT MAKSADINIZI AŞIP HAKSIZ YERE SALDIRMAYIN. MUHAKKAK Kİ ALLAH HAKSIZ YERE SALDIRIDA BULUNUP HADDİ AŞANLARI SEVMEZ.” DİYEREK DÜŞMANLIĞIN YA DA DÜŞMANCA DAVRANIŞIN TEMELİNİ OLUŞTURAN ÖFKE, KİN, NEFRET GİBİ HİSLERE GEM VURUYOR, MÜSLÜMANLARDAN HAK VE ADALETİ GÖZETMELERİNİ İSTİYOR, SAVAŞ HUKUKU KAPSAMINDA YER ALAN KAİDELERE UYULMASINI EMREDİYOR.

terk edeceklerdi. **Kaza umresi** de denilen bu umrenin vakti yaklaştığında bazı Müslümanlar bir önceki sene haram aylardaki savaşmama geleneğini tanımayan Mekke’li müşriklerin bu sene de aynı şekilde davranacağı ihtimalini düşünerek endişelendiler. İşte 6 ayetlik bu küme bu nedenle indi. Özellikle 195.ci ayette haram aylara saygı göstermenin karşılıklı olacağı, saldırmama

kuralını müşrikler çiğnerse Müslümanların saldırıya aynıyle karşılık verebileceğini açıkça belirtti. Şimdi sırasıyla bu ayetleri ele alalım.

Kümenin ilk ayetinin meali şu: **“(Ey Müminler) Sizinle savaşanlara karşı, siz de Allah yolunda savaşın. Fakat maksadınızı aşip haksız yere saldırmayın. (Çoluk-çocuk, kadın, yaşlı-**

ları öldürmeyin.) **Muhakkak ki Allah haksız yere saldırıda bulunup haddi aşanları sevmez.” (2/190)** Ayet **nüzul sebebi** ile birlikte düşünüldüğünde gerçekleşme ihtimali çok yüksek olan farazi bir durumdan bahsetmekte ve bu farazi durum fiilen hayata geçerse Müslümanların takınması gerekli olan tavrını hiç bir ihtimale açık kapı bırakmayacak, şüphe ve tereddüde sebebiyet vermeyecek kesinlikte ve netlikte konuşmaktadır.

KUR’AN AYETLERİNDEKİ TEOLOJİK DİL

Ayette dikkati çekmesi gereken ikinci husus; **“Sizinle savaşan, çarpışan, savaş meydanında mukatele eden”** cümlesidir. Buradan anlaşılan barış için diplomatik çözüm yollarının işe yaramadığı ve fiili savaşın başladığı bir zemindir. Elbette başlamış bir savaşta Müslümanlar kendilerini savunmak zorundadır. Makasıdı hamse dediğimiz ve genelde bütün dinler ve hukuk sistemlerinde din, akıl, mal, can ve nesli korumak için savaşma meşrudur. Ayet de bunu söylüyor. Ama ardından; **“Fakat maksadınızı aşıp haksız yere saldırmayın. Muhakkak ki Allah haksız yere saldırıda bulunup haddi aşanları sevmez.”** diyerek düşmanlığın ya da düşmanca davranışın temelini oluşturan öfke, kin, nefret gibi hislere gem vuruyor, Müslümanlardan hak ve adaleti gözetmelerini istiyor, savaş hukuku kapsamında yer alan kaidelere uyulmasını emrediyor.

Bir başka önemli ayrıntı; **“Allah yolunda savaşın.”** cümlesidir. Kur’an’ın bir çok ayetinde görebileceğimiz **teolojik bir dil bu. Son tahlilde pratik hayatta cereyan eden vakıalardan hareketle özel veya genel hükümler, prensipler, kaideler vaz’ eden bir dinden ve onun kıyaymete kadar geçerli olacak kitabından bahsediyoruz. Elbet-**

te burada kullanılacak dil, siyaset teorisi, iktisat doktrini veya hukuki nizamnamelerde kullanılan bir dilden farklı olacaktır. Nitekim “Allah yolunda” denildiği an hemen her Müslümanın zihninde çağrışım yapan şey yüce ve ulvi gayelerdir. Aynı şeyi Efendimizin hadislerinde de görebilirsiniz. Konumuzla alakalı olarak mesela Hz. Peygamber’e savaşta çeşitli yararlılıklar gösteren kişilerin hangisinin **Allah yolunda** olduğu sorusu sorulmuş, o da **“Kim Allah’ın kelimesinin en yüce ve en yüksek olmasını istiyorsa o’dur”** şeklinde cevap vermiştir. İlginçtir buradan hareketle tarih boyunca birçok alim toprak işgali, ganimet tutkusu, üstünlük sağlama hissi, siyasi nüfuz elde etme düşüncesi gibi sebeplerle Müslümanların savaş ilan edemeyeceğini belirtmişlerdir. Geride kalan 5 ayette bu mana daha net bir şekilde ortaya çıkacak zaten. İlginçtir dememin sebebi ise maalesef bu **ideal-politiğin** hayata taşınmadığı gerçeğidir. Hz. Peygamberin vefatı sonrası halife seçimi ile başlayan süreçte Siffin, Cemel, Kerbela, Mihne olayları gibi hadiseler bunun başlangıç noktasını teşkil eder.

BAĞLAM, NÜZUL SEBEBİ, METİNLER ARASI MÜNASEBETLER
İkinci ayet Bakara 191. Cümle cümle ele alacağım ama önce toplu manasını vereyim: **“Onları nerede yakalarsanız öldürün. Sizi çıkardıkları yerden siz de onları çıkarın. Fitne adam öldürmekten beterdir. Yalnız, onlar, Mescid-i Haram’ın yanında sizinle savaşmadıkça, siz de onlarla orada savaşmayın. Fakat onlar size savaş açarlarsa siz de onlarla savaşın. İşte kâfirlerin cezası böyledir.” (2/191)**

Bağlamı, nüzul sebebi, sıralaması, **metin içi ve metinler arası münasebet** de diyebileceğimiz gerek önceki ve sonraki ayetler gerekse aynı ayetin içinde cüm-

leler arasındaki siyak-sibak münasebetini nazara almadan bu ayeti yorumlayacak ve uluslararası ilişkide politika belirleyecek olursanız, **“Müşriklerle sürekli/kesintisiz savaş hali esastır ve onlar nerede yakalanırsa öldürülmek zorundadır.”** sonucuna ulaşabilirsiniz ki savaşı merkeze koyanlar zaten bunu açıkça ifade ediyor. Delil **“Onları nerede yakalarsanız öldürün.”**

Halbuki bu 6 ayetlik küme haram aylarında müşriklerin Hudeybiye anlaşmasına uymayıp savaş açma ihtimalinden bahsediyordu. Nüzul sebebi buydu. Bir yıl önce sadece Kabe’yi tavaf etmek için yola çıkmışsınız, müşrikler sizi Mekke’ye koymamış görünüşte Müslümanların aleyhinde olan bir anlaşmaya imza atmışsınız ve bir yıl sonra bu anlaşma gereği tamamıyla Allah’a ibadet kastıyla tekrar yola çıkıyorsunuz ve müşrikler haram ayların kutsiyetini ve anlaşma şartlarını tanımayarak savaş açıyor. İşte ayet bu son ihtimalin gerçekleşme durumunda yapılması gerekli olanı söylüyor. **Savaşın ve savaşırken öldürmek için öldürmek değil, ölmek için öldürün** diyor. **O zaman Kur’an’ın ilk muhataplarının fiili durum gereği zaten bildiği bu manayı mealde mutlaka vermek lazım. Aksi halde konseptten kopuk okumalar Allah’ın söylemediği şeyi O’na söyletmek manası taşır.** Meal teklifim şu: **“Ey Müminler! Savaş meydanında karşılaştığınız zaman onları öldürün.”**

“Sizi çıkardıkları yerden siz de onları çıkarın.” Bu cümle zaten başlı başına muhatapların kimliğini açıkça söylüyor. Kimdi Müslümanları yerlerinden yuvalarından göç etmeye zorlayan? Mekke müşrikleri. 500 km’lik yolu kat’ edip Bedir, Uhud, Hendek gibi savaşlarda Medine önlerine ve içine kadar gelenler kimlerdi? Yine Mekke müşrikleri. Demek ki

düşmanın kimliği de açık-seçik ve net olarak belli. Nüzul döneminde ayetiin ilk muhatapları olan insanlar da bunu biliyor.

“FİTNE ADAM ÖLDÜRMEKTEN BETERDİR”

Meallere baktığımız zaman fitne kelimesine verilen manalar şu şekilde: “Dinden döndürmek için işkence yapmak, zulüm ve baskı yapmak, şirk düzeni oluşturmak, temel hak ve hürriyetlere tecavüzde bulunmak, küfür ve şirk hakimiyetinin sağladığı imkanlarla, zulüm, baskı, kaos ve savaş ortamı oluşturmak; inanca yönelik baskı ve zulümde bulunmak, kargaşa çıkarmak; bozgunculuk yapmak, şirk ve küfür.” Türkçe meallerden özetlediğimiz bu manaların son ikisi hariç hangisini alırsanız alın bizim Türkçemizde yaygın olarak kullandığımız manayı vermemekte. Malum, fitne günümüzde “toplumsal hayatta huzuru bozacak, birlik ve beraberliği parçalayacak şekilde davranma, dedikodu yapma, münafıkça eylemlerde bulunma” gibi manâlarda kullanılmaktadır. Halbuki ‘fitne’ kelimesi Kur’an’da “fitne” ve “el-fitne” formunda 34, türevleri ise 26 yerde kullanılmıştır. Kullanılan yerler itibarıyla imtihan, baskı, eziyet ve işkence, bela/musibet, saptırma, delilik, azap, günah, savaşma ve kargaşa manâlarına gelmektedir. Dikkat edilirse bu manalar arasında şirk ve küfür yoktur ve **Kur’an’ın hiçbir ayetinde ‘fitne’ şirk ve küfür manasında kullanılmamıştır.** Bununla beraber şirki ve dinsizliği yaymak, dinden döndürmek, Allah’ın haramlarını çiğnemek, asayiş bozmak, vatanlarından insanları sürgüne zorlamanın birer fitne olduğunda şüphe yoktur. Nitekim meallerin neredeyse tamamında Türkçe’deki kullanım farklılığına rağmen bu nüansa dikkat edildiği ve doğru mananın verildiğini rahatlıkla söyleyebiliriz. Bununla beraber **halkımız arasında bu**

ayet gerek savaş kontekstinde gerekse sosyal hayatta “Fitne katilden beterdir” denilerek yukarıda belirttiğimiz anlam alanının dışında kullanılmaktadır. Kavramsal düzlemde meydana gelen bu değişiklik yaygın bir kullanım alanına da sahip olunca, tabii olarak İlahi maksadın dışında bir yorumlamayı ve uygulamayı netice vermektedir.

Gerek fitne kelimesi üzerinde yaptığımız bu kısa açıklamalar gerekse ayetin nüzul sebebinin birlikte mütalaa ederek ayetin “fitne adam öldürmekten beterdir” kısmına şu manayı vermenin İlahi maksadı daha doğru bir şekilde yansıttığını düşünüyorum: **“İmanınızdan dolayı size karşı yapmış oldukları baskı, zulüm, işkence savaşta insan öldürmekten daha kötüdür.”** Nitekim bazı müfessirler fitneyi ‘Müslümanları dinlerinden döndürme tehlikesini ve düşman tarafından gelebilecek toplu saldırı riskini ortadan kaldırmak, herkes için geçerli bir din ve inanma özgürlüğü ortamını sağlamak” şeklinde yorumlamışlardır.

Ayetin son cümleleri **“Yalnız, onlar, Mescid-i Haram’ın yanında sizinle savaşmadıkça, siz de onlarla orada savaşmayın. Fakat onlar size savaş açarlarsa siz de onlarla savaşın. İşte kâfirlerin cezası böyledir.” (2/191)**

İslam öncesi Arap toplumunda Muharrem, Recep, Zilkade ve Zilhicce aylarına müşrikler kutsiyet izafe ediyor ve bu süreç zarfında katiyen birbirleri ile savaşmıyorlardı. Hatta bir insan babasının katili ile bile karşılaşırsa ona dokunmuyordu. Kökeni Hz. İbrahim zamanına dayanan bu uygulamaya İslam öncesi Arap toplumu riayet ediyordu. Kur’an “el-Eşhuru’l-hurum” ve “eş-Şehru’l-harâm” diyerek varolagelen bu yasağa uymalarını

Müslümanlardan istemiştir. Tabii ki baştan bu yana ifade ettiğimiz gibi müşriklerin bu yasağı çiğnemeleri durumu hariç.

BAĞLAM DAN KOPARAN YORUMLAR

Üçüncü ayet Bakara 192. Arkası arkasına iki meal vereceğim burada ve siz ikisi arasında ne kadar büyük bir anlam farklılığı olduğunu göreceksiniz. İlki ayeti yukarıdan beri defalarca söylediğimiz gibi bağlamından, nüzul sebebinden kopuk olarak ele almakta, ikincisi ise buna dikkat etmektedir. **“Onlar savaşa/saldırılarına son verirlerse (siz de son verin); şüphesiz Allah bağışlayan ve esirgeyendir.”**

İkinci meal ise şu: **“Eğer onlar (Mekke müşrikleri) size saldırmaktan vazgeçerlerse siz de saldırmayın. Şüphesiz ki Allah çok affedici ve çok merhametlidir.”**

Hangisi doğru? Elbette ki ikincisi. Zira baştan bu yana defalarca tekrar ettiğimiz gibi bu 6 ayetlik küme başlı başına kaza umresi sırasında Mekke müşriklerinin Müslümanlara saldırması ihtimali üzerine Müslümanların duyduğu endişe üzerine nazil olmuş. Ama siz bunu bağlamından koparır, müstakil olarak ele alırsanız elbette “uluslararası ilişkide savaş esastır” sonucunu çıkartır ve bu yorumunuzu Allah’a söyletebilirsiniz.

Kaldı ki müstakil olarak ele alsak ve ilk manayı versek bile kesintisiz, mutlak bir savaş halinden söz edilmiyor. **Saldırlardan vazgeçmenin ve onları terk etmenin manası düşmanlığı bir anlaşma temelinde kalıcı veya geçici olarak sonlandırmak, baskı, zulüm ve saldırıları bir kenara bırakmak, sözü edilen anlaşma şartlarının oluşturduğu zeminde karşılıklı güven içinde birlikte yaşamak demektir.** Nitekim Hz. Peygamberin hayatına bak-

tiğimizde bunların hepsini görmemiz mümkündür. **O, bir devlet başkanı olarak** ister savaş meydanında isterse normal zamanlarda barış isteyen, tarafsızlık ve saldırmazlık pozisyonunda bulunmayı arzu eden hiçbir kavmi geri çevirmemiştir. Eman isteyen herkesin bu isteğini kabullenmiştir. Anlaşmalarına sonuna kadar riayet edenlere hiç düşmanlık yapmamıştır. Bununla beraber meşru savaş nedenleri diyebileceğimiz saldırılara karşılık verme, anlaşmalara muhalefet edenleri yine anlaşma şartları içinde cezalandırma, haince tutumları karşılıksız bırakmama, Müslümanlar aleyhinde komplo kuranlarla din, akıl, mal, can ve nesil güvenliğini sağlamak için savaşmaya da hayır dememiştir. **Garip olan şu ki İslam'da savaş esastır diyen görüş, şimdi ele alacağımız ayeti bayraklaştırarak mutlak savaş doktrini geliştirirken aynı küme içinde yer alan ve barışı emreden bu ayeti hiç değerlendirmeye almamışlardır.** Hatta Seyyid Kutub bu ayete “onlar savaşmaya ve kafirliğe son verirlerse” diye mana vererek savaşma sebebinin küfür/şirk yani iman etmeme yorumlarına kapı aralamıştır ki tarihi süreçte aynı yaklaşımı birçok rivayet tefsirinde görmemiz mümkündür.

Dördüncü ayet; Bakara 193. “Bu fitne ortadan kalkıp din yalnız Allah’a mahsus oluncaya kadar onlarla savaşın. Eğer inkârdan ve tecavüzdən vazgeçerlerse, bilin ki zalimlerden başkasına düşmanlık yoktur.” Fitne, sözlük anlamı itibariyle saf altının yabancı unsurlardan ayıklanıp elde edilmesi için ateşe verilmesidir. İstilahî manasını ise iki önceki ayette “fitne adam öldürmekten beterdir” kaydını açıklarken yazmıştık. Onları tekrar edecek değilim. Ama bir cümle ile özetleyecek olursak fitne; din özgürlüğüne mâni baskı, işkence,

HZ. PEYGAMBER, BİR DEVLET BAŞKANI OLARAK İSTER SAVAŞ MEYDANINDA İSTERSE NORMAL ZAMANLARDA BARIŞ İSTEYEN, TARAFSIZLIK VE SALDIRMAZLIK POZİSYONUNDA BULUNMAYI ARZU EDEN HİÇBİR KAVMİ GERİ ÇEVİRMEMİŞTİR.

zulüm yapmak, temel insani hak ve hürriyetlere tecavüzde bulunmak, kargaşa çıkarmak; bozgunculuk yapmak” demektir. İnsanların kendi özgür iradeleriyle istedikleri dini seçebilmelerine ve inançları istikametinde yaşamalarına engel olma demektir. **“Dinin Allah’a ait olması, din Allah’a mahsus oluncaya kadar” da bu anlama gelir.** Ayetin devam eden cümlesinde bu açıkça ifade edilmektedir ki bir önceki ayet ile aynı muhtevayı yansıtmaktadır: “Müşrikler bu baskılardan vazgeçerlerse siz de saldırı teşebbüsünde bulunmayın.”

O zaman bağlam, nüzul sebebi ve siyak-sibak münasebeti (konteks) bütünlüğü içinde sözü uzatmak bahasına açıklanmalı olarak şöyle mana verilmedir ki İlahi maksat daha iyi anlaşılın: **“İnanca yönelik Mekke’li müşriklerin yapmış olduğu bu baskılar, zulümler ortadan kalkıp din tam anlamıyla Allah’a ait oluncaya yani insanların dini tercihlerinden dolayı baskı, eziyet, çile, sürgün ve zulme maruz kalmadığı ana kadar bunu sağlamak için zalimlerle, o zulmü reva gören müşriklerle savaşın. Ama onlar saldırganlıklarından vaz geçer, toplumun bütün fertleri din ve inanç özgürlüğüne kavuşursa o zaman siz de saldırı teşebbüsünde bulunmayın.”** Gördüğünüz gibi dinin Allah’a ait olması demek, bazılarının naifçe yorumladığı gibi yeryüzündeki bütün gayri müslimlerin Müslüman olması demek değildir.

Ayetin fezlekesi oldukça önemli.

Diyor ki Allah orada: **“Şunu bilin ki düşmanlık ancak ve ancak saldırgan zalimlere karşı yapılır.”** “Ayetteki “zalimîn/zalimler” kaydı çok önemli. Bunun yerine “müşrikîn, kafirîn; müşrikler/kafirler” de diyebilirdi Kur’an ve o zaman savaşmanın sebebi küfür ve şirkdir diyenler literal/ lafzi yorumlarında haklı olabilirdi. Halbuki sözünü ettiğimiz baskı ve işkenceleri yapanlar müşrikler ve kafirler olmalarına rağmen onların bu kimliklerini değil, zalim kimliklerini ortaya koyuyor Bu da inancın veya inançsızlığın başka bir tabirle dini kimliklerinin mutlak savaş sebebi olmadığını en net biçimde açıklayan bir delildir. Bununla beraber o lafzi yaklaşımlarla küfür savaş sebebidir diyenlerinin haklı olduğu bir yer vardır; o da Müslümanlara o zulmü reva gören zalimlerin neredeyse hepsinin kafir ve müşrik oluşu ve Müslümanlarla topyekûn savaşın içinde bulunmuş olmalarıdır.

Beşinci ayet Bakara 194: “Haram aylara hürmet ve bu aylarda saldırmazlık karşılıklı olmalıdır. Eğer onlar bu yasağı çiğner ve size saldırırlarsa siz de onlara aynıyle karşılık verin; siz de saldırın. Ama Allah’ın savaşta aşırı gitmeme emirlerine itaat edin. Unutmayın ki Allah emirlerine itaatsizlikten sakınanlarla beraberdir.”

Okumakta olduğunuz bu yazının başından beri gerek nüzul sebebi gerekse bağlam bilgisi itibariyle birkaç defa tekrar edildiği için tekrara girmeyeceğim ve ayet hakkında bir açıklama yap-

madan verdiğim bu meal ile yetineceğim.

Altıncı ayet Bakara 196: “Varlığını devam ettirmek için yapmak zorunda kaldığınız mücadeleler, mücahedeler, mukateleler masrafsız olmaz. Öyleyse sahip olduğunuz şeylerden bu uğurda yani Allah yolunda infakta bulunun. Bu infakı yapmamak suretiyle kendinizi kendi ellerinizle tehlikeye atmayın. Her ne yaparsanız Allah’ın neyi nasıl yaptığınızı gördüğünün şuuru içinde ve mümkün olan en güzel şekilde yapın. Şüphesiz Allah, yaptıklarını Allah’ın gördüğünün şuuru içinde ve mümkün olan en güzel şekilde yapanları sever.”

Bana göre konteksti nazara alarak açıklamalı olarak verilen en net meal bu. Zira ayet mutlak manada bir infaktan değil, meşru gerekçeleri olan ve adil bir şekilde gerçekleşmesi gereken savaşın finansmanın nasıl sağlanabileceğine dair Müslümanlara yol gösteriyor. Müslümanları yapacakları maddi fedakarlıkla bunu temin etmeleri gerektiğini açıkça söylüyor. Hatta bu konuda yapılacak olan cimriliğin din, akıl, mal, can ve nesli koruma bağlamında çok büyük sıkıntılara sebebiyet vereceğini, bunun da insanların kendi elleri ile kendilerini, yaşam haklarını, mal ve canlarının güvence içinde bulunmalarını, gelecek nesilleri bile etkileyecek bir sürece girilebileceğini ve son tahlilde dine inanma ve yaşama konusunda eski zulüm, baskı, eziyet ve işkence dönemlerine geriye dönülebileceğine işaret ediyor. Zira mali desteğin yoksun olduğu, savaş öncesi ve esnasında mali harcamalar gerektiren maddi hazırlıkların olmaması, savaş meydanında elbette mağlubiyeti netice verecektir. **“Allah yolunda” kelimesini ifade ederken anlattığımız teolojik dili Kur’an burada da**

“Allah yolunda infak edin, cömertlikte bulunun.” cümlesi ile kullanıyor.

KİLİT KELİME; İHSAN

İstanbul’un fethi esnasında bir sahabinin hiç bir güvenlik önlemi almaksızın düşmana saldıran birisine, onu bu davranışından vazgeçirmek için “kendi elinizle kendinizi tehlikeye atmayın” ayetini okur. Askerî açıdan baktığında doğru bir uyarı ve bu uyarıyı Kur’an ayeti ile temellendiriyor diyebilirsiniz. Ama her zaman dediğimiz gibi bağlamından, nüzul sebebinden kopuktur bu ayete verilen mana. Nitekim Ebu Eyyup el-Ensari Hazretleri bu yanlışlığı düzeltir ve der ki: “Medine’de İslam ve Müslümanlar güçlenince bir Hz. Peygamber’e artık mallarımızın başına geçsek dedik. Bunun üzerine indi bu ayet” diyerek büyük bir yanlış anlamının ve anlam kaymasının önüne geçmiştir.

Ayetin ikinci cümlesindeki kilit kelime ihsan’dır. İhsan malum olduğu üzere gerek Allah-insan ilişkileri, gerekse İnsan-insan ve insan-varlık ilişkilerinde şuurluca olma, Allah’a ahirette hesap vereceğinin idraki içinde bulunma, başkalarına iyilik etmek, güzel, adil ve istikametli bir şekilde davranmak, af etmek, cömertlik yapma, cesaretli olma gibi manalara gelir. İsim, fiili ve masdar Kur’an’da 70’i aşkın ayette geçen ihsan hem Allah’a hem de insan davranışlarına nispet edilen manaları muhtevlidir. İhsanın bu anlam zenginliği açısından bakıldığında ayet, hem Allah’a hesap verileceğinin şuurunda bulunma hem de savaşta ve barışta dengeli, adil bir şekilde davranmayı emretmektedir. Nitekim meal her iki manayı ihtiva edecek şekilde verilmiştir.

HASIL...

Son iki yazıda uluslararası ilişkide barış esastır diyenlerin savaş esastır diyenlerin delil olarak ile-

ri sürdüğü cihad ayetlerine nasıl cevaplar verdiğini gördük. Onlara göre 5. safhada ele aldığı Bakara 190-195 arası ayet kümesini bağlamından, nüzul sebebinden ve siyak-sibak bütünlüğünden kopuk olarak ele alıp, “bu ayetler daha önce nazil olan barış temalı bütün ayetleri nesh etmiştir; ‘onları nerede yakalarsanız öldürün; fitne ortadan kalkıp din Allah için oluncaya kadar onlarla savaş edin’ cümlelerini öne çıkartarak ‘İslam’da uluslararası ilişkide esas olan kafir ve müşriklere karşı kesin-tisiz ve sürekli savaş halidir; küfür ve şirk savaş sebebidir” denilemez. Böylesi bir siyaset teorisi ya da savaş doktrini bu ayetler üzerine bina edilemez veya ayetler bu görüşü temellendirmek için kullanılamaz. Ben bu çizgide barışı esas alanların delillerinin daha güçlü olduğuna inanıyorum ve bu sebeple görüşlerini aktarırken kendi yorumlarımı da ilave ettim.

Bununla beraber “İslam barış dinidir, uluslararası ilişkide esas olan barıştır, savaşmayı emreden ayetler o günkü siyasi hadiselerin akışı içinde sorunlara yönelik çözüm sunan ayetlerdir, bunlar nesh edilmiştir denilemese de savaşmak ancak ve ancak müdafaa ile sınırlıdır?” denebilir mi?

Dört yazılık bu serinin sonunda geldiğimiz yer burası. Savaşın esas olmadığını ayetlere getirdiğimiz yorumlarla ortaya koyduk. Ama barış için daha kapsamlı şeyler söylemek gerekiyor. Yalnız bu ekseninde dile getirilecek düşünceler bir-iki paragrafa sığacak sıklıkta olamaz. Onun için sabrınızı suistimal etme pahasına meseleyi bu kadar detaylı bir şekilde ele almışken geniş bir değerlendirme yazısı ile sonlandırmak istiyorum.

Haftaya nasipse...

FATURA KESMEK...

Bak beyim. Ne ben seçime girdim ne de seçimle alakalı bir Allah'ın kuluna ümit vermişliğim var.

Oldum olası, “iş görüyor”, “en azından bir süre”, “hiç yoktan”, “elimizde bir bu var” yollu dinen ve aklen temeli son derece zayıf tesellileri gereksiz, hatta inanç dünyası açısından sorunlu buluyorum. Kaldı ki gündemimde bile yokken bir haftadır sanki ümitlendirmiş ama dediği çıkmamış falcı muamelesi görüyorum.

İnsanları anlıyorum ama hesap sormanın da bir kuralı olmalı. Evvelce ziyadesiyle ümitlendirilmenin, hayal kırıklıklarının yorgunluğunu yaşıyorlar. Ama halâ dini motivasyonlarla hareket edip her şekliyle kokuşmuş bir seçime ümit bağlamanın merhemi benim anlam dünyamda yok. Haliyle eline fatura koçanı alıp sağı solu borçlandırmanın da pek

yararı yok.

Üzgünüm.

*****

İyi de hiç mi ümit etmemeli insan?

Olur mu öyle şey! Dua niçin var? Dini grup faaliyeti kalıbına mahkûm ettiğimiz duanın anlamı, hatta kendisine dua ettiğimizin (cc) “*olmasa ne kıymetiniz var*” (Furkan 77) dediği dua budur, ümit etmenin ta kendisidir zaten. Bakmayın çokbilmiş tavrımıza, dua etmeyi de bilmiyoruz. Elimize batan cam kırıkları gibi ümitlerinin kanatmalarıyla öyle orta yerde kala kalıyoruz.

Ümit etmek, istemek, istemekse bir kabiliyettir. Kullansın kullanmasın istisnasız herkese verilir. Kabiliyetin icrası yaratmaya mecbur bırakmaz. “*Dua edin, icabet edeyim*” (Mümin 60) ise lütuftur,

ödemeye mecbur borcun iadesi değil. Çünkü herkes ister. Eğer her isteyen dilediği olsaydı yaratıcının inkârına yetecek kadar devasa kaoslarla karşılaşırız.

Farklı olmak varlığımızın en temel sebeplerinden. Zaten, bizim dışımızda aynı olan ne varsa imtihan olmuyor. Yaratıcı farklı yaratıyor, onlar da farklı farklı isteyebiliyor ve yaratıcı da o isteyenlerin istediklerinden farklı verebiliyorsa yaratılış ahengine ters bir şey yok demektir. İstedüğimizin bizim takvimimize uymaması bir tanzim gücünün yani Kayyum-u Mutlak'ın varlığına bizi ikna eder.

Bu, put figürü ile Allah arasındaki farkın da izahıdır. Bir yere sabitlenen putun oraya bereket vereceğine, savaştan, tehlikeden koruyacağına, vs. inanılır. Bir Uzakdoğu gezisinde tanrı kabul edilen

KİŞİ KENDİNE İYİLİĞİ DOKUNUYOR MU DOKUNMUYOR MU DİYE ALLAH'A OLAN İNANCINA AYAR VERMEZ BEYİM. ALLAH, KENDİNE İNANDI DİYE KİMSEYE “YARATILIŞ KANUNLARINDAN MUAFTIR” ETİKETİ YAPIŞTIRMAZ.

bir kız çocuğuna yılda bir kez şehri çevreleyen yolda tur atırmanın bereket getirdiğine inandıklarına şahit olmuştum. Allah inancı öyle değildir. Garantisi vermesi olmaz. İhsanın da itabın da şartları vardır. Bu şartlar kullar arasında eşittir. Etrafın seni evliya bilse, sıvacının boyacının Allah'ı da aynı olduğu için ona sevap - günah ne ise sana da odur.

*****

Kişi kendine iyiliği dokunuyor mu dokunmuyor mu diye Allah'a olan inancına ayar vermez beyim. Allah, kendine inandı diye kimseye "yaratılış kanunlarından muaftır" etiketi yapıştırmaz.

Hac suresinin 11. ayeti var. Mutluluk çağında (asr-ı saadet), çocuklarının erken yaşta hastalıktan ölmesi ve keçilerin sütünün azalmasına, onca kulluklarına rağmen putların bir şey yapmamalarına içerleyip yeni din arayan bir takım insanların yolu Medine'ye düşer. Aralarında anlaşır "bir yararı dokunursa Muhammed'in dinine gireriz; işe yaramazsa onun dinin yalanlarıdır" derler. Allah bu durumu "keskin bir uçurumun kenarında hareket etmeye benzetiyor. Ne tarafta meyledeceğine eline gelen menfaatle karar verme keskinliğini ifade için ayette seçilen kelime, harf. Benzerler arasında yapılan bilinçli değişiklik demek olan tahrif kelimesi de aynı kökten, muharref kelimesi de. Eğer keskinlik sizi bir başka yere atıyorsa ayrıldığınız noktaya benzer vasıflar yüklersiniz. Savrulduğunuz yer dini ise meylettiğiniz de benzer görüntü verisin istersiniz. İşte beklentiyle çerçevelenmiş inanç, bir uçurumun keskin sınırı gibidir. Az

bir farkla felaketten kurtulmanın mümkün olduğu kadar sınır keskindir. Günlük dilde kullandığımız harf de keski ile bir kalıba kesilerek bir birinden ayrılan şekillerdir.

Bir de gayb meselesi var beyim.

Put denilen ortadadır. Bu görünülüğün doğal bir sonucu var. Tapınma ilişkisinden sonra beklenti gerçekleşirse kendinizden değil, ondan bilirsiniz, çünkü orta yeredir. Zaten putlar, muvaffakiyet gününde "bakalım kimden bilecek" diye imtihan yapamaz. Biraz canınızı sıkacağım ama boyuna takılan muskadan, yatırda kesilen kurbanaya kadar aynıdır. Kızınızın kısmeti bir mezar ziyareti sonrası hasbelkader açılırsa hiç düşünmeden daha önemlisi başka bir sebep aramadan doğrudan mezarda yatana bağlarsınız. Şaka değil, bu yol neredeyse bedavadır.

Ama Allah öyle mi? Gayba iman ettiyseniz beyim, ağır bir risk çuvalının da altında omurgayı çatırdatıyorsunuz demektir. Olanı, kendinizden bilirsiniz. Hem de hiç başka sebep aramadan. "Şöyle yaptığım için", "iyi ki...", "ben olmasam", "sayemde", "ne zaman şöyle yapsam" diye sazi elinize aldınız mı bitmez nağmeniz. İşte tam da bu yüzden Allah uyarır: "Size isabet eden iyilik Allah'tan, kötülük (iyiliğin dejenerasyonu) bizzat nefsinizdendir." (Nisa 79, Şura 30)

Bu inançtır beyim. Sen, ben elimize terazi alıp ölçemeyiz. Bize mi iman ediyor insanlar? Ölçen, kendisine inanılan Allah'tır. O, "sizden öncekilerin başına gelen sizin de başı-

nıza gelmedikçe" (Bakara 214) der, sen "bizden önce gelenlere yüklediğin gibi yükleme" (Bakara 286) diyerek yegâne başa getiren Allah'tan istersin.

Hem ümidin borsası olmaz, bilinci olur. Çünkü tamamını yatırdığında beklemediği sonuç gelirse fakirleşir insan. Demek bir şeye sırf hakkında ümitlenebiliyor diye o kadar güvenmemeli. Güvenmenin, ümitlenmenin de ölçüsü, olmadığında savurmamasıdır.

Ne iyiler kazandığında Allah kazanmış olur ne de kötüler kazandığında Allah kaybetmiş olur. Allah her iki cephede de değildir. İki cepheyi tutan da o Allah'ın imtihanındadır. Kendi yaptığı imtihanın Allah ne kazananı ne de kaybedeniştir. Doğru, Allah iyilikten, iyiden yanadır ama inayet imtihanı iptal etmez. Bu son cümle, dönüp bir kez daha okumanızı isteyeceğim kadar önemliydi sayın okuyucu.

Son Söz

Yerini sağlamlaştırmak,

Dostları onu iş üzere görsün beklentisi,

"Daha ölmedik aslanım" türlü efelenmeler,

Alışkanlıklarından geri düşmek korkusu,

Geçimi,

Rol alma hatta gözükme localarda yer alma saplantısı,

Önemli bilinme arzusu,

vs. gibi sahip olduklarını kaybetmemek adına insanların ümit edebiliyor oluşlarını vaktiyle kullanmış, ümit dağıtmış kimseler varsa onlara siz de sorun, Allah da sorsun.

HASAN CÜCÜK

HasanCucuk@Tr724.com

@HasanCucuk

MESSİ VE RONALDO'YA VEDA, MBAPPE'YE MERHABA!

Dünya Kupası'nda iki çeyrek finalist belli olması iki dünya yıldızının vedası anlamına geldi. Fransa, Arjantin'i, Uruguay ise Portekiz engelini aşip çeyrek finalde birbirine rakip oldu. Bu sonuçlar Messi ve Ronaldo için yolun sonu demek oldu. Messi ve Ronaldo veda ederken, Rusya'ya bir güneş gibi Kylian Mbappe doğdu. Akıllara 1958 Dünya Kupası'nı getirip 'yeni bir Pele mi doğuyor' sorusunu getirdi.

Futbol dünyası 2008'den itibaren Messi – Ronaldo kıyası ve yarışına şahitlik etmeye başladı. Aradan geçen 10 yılda her iki futbolcuda 5'er kez dünyanın en iyi futbolcusuna verilen Altın Top'un sahibi oldu. Biri

FRANSA, ARJANTİN'İ, URUGUAY İSE PORTEKİZ ENGELİNİ AŞIP ÇEYREK FİNALDE BİRBİRİNE RAKİP OLDU. BU SONUÇLAR MESSİ VE RONALDO İÇİN YOLUN SONU DEMEK OLDU. MESSİ VE RONALDO VEDA EDERKEN, RUSYA'YA BİR GÜNEŞ GİBİ KYLIAN MBAPPE DOĞDU.

Real Madrid'le diğer Barcelona ile kazanmadık kupa bırakmadı. La Liga şampiyonluğunda Barcelonalı Messi öndeydi. Ronaldo, Messi'yi Şampiyonlar Ligi'nde hem kupa sayısında hem de attığı gollerle geride bırakıyordu. Her iki oyuncuda milli takımlarının kaptanıydı. Ancak kulüp başarısının öşürünü bile milli takımda yaşayamadı. Ronaldo, Euro 2016'da

şampiyonluk yaşayıp milli takım başarısında Messi'nin önüne geçti. Zira, Messi ülkesiyle çıktığı 2 Copa America ve bir Dünya Kupası finalinde sahadan boynu bükük ayrılmıştı.

Rusya 2018 her iki oyuncu içinde Dünya Kupası'nı kazanmak için son şansı. Ronaldo'nun 33, Messi 31 yaşında olduğunu dikkate aldığımızda 4 yıl sonra

hem daha yaşlanmış hem de formlar grafiğinde ciddi düşüş yaşamış olacaklar. Her iki oyuncu içinde yolun sonu ikinci turda geldi. Arjantin, adını ikinci tura yazdırırken oldukça zorlanmıştı. Messi, Barcelona performansının çok gerisinde kalmıştı. Portekiz'i ise adeta Ronaldo sırtlamıştı. Özellikle gruptaki açılış maçında İspanya'ya tek başına direnen isim olmuştu.

ARTIK 19'LUK KYLIAN MBAPPE GERÇEĞİ VAR

Fransa - Arjantin maçında gözler Messi üzerine odaklanırken, 19'luk Kylian Mbappe gerçeği sahneye çıktı. Fransa 20 yıl önce 1998'de Dünya Kupası'nı kazandığında henüz doğmamış olan Kylian Mbappe, Arjantin karşısında oynadığı futbolla hafızalara kazandı. İki gol atan Mbappe, topu ayağına aldığı anda maça heyecan getiren isim oldu. Sadece gol atmadı. Penaltı yaptırdı. Pogba ve Griezmann'ın yapamadığı takımın liderliğini henüz

19 yaşında eline aldı. Mbappe bu oyunu Uruguay maçında da sürdürürse Dünya Kupası'nın yıldızlarından biri olur.

Messi gölgesi gibi takip eden Kante'den sıyrılmakta zorlandı. Barcelona'da yıllarca alışık olduğu oyuncu ve oyunu milli takımda bulamamak Messi için büyük bir handikap. Xavi, Inesta, Bosquets, Rakitic gibi futbolun dahilerinden yoksun olduğu için milli takımda etkisiz kalıyor. Messi elbette dünya starı. Ama şurası gerçek ki; tek başına milli takımı başarıya taşıyacak güce sahip değil. Hele karşılıklarına Fransa gibi bireysel yetenekleri oldukça yüksek bir takım çıkınca Messi'nin nasibine yine boynu bükük turnuva veda etmek düştü.

Messi'nin yaşadığı kaderin aynısı bu kez bir kaç saat sonra Ronaldo yaşadı. Real Madrid ile son 3 yılda Şampiyonlar Ligi'ni kimseye kaptırmayan ve dünyanın bir numaralı kulüpler turnuvasına damga vu-

ran Ronaldo, Rusya'da İspanya maçı dışında alıştığımız futbolunu ortaya koyamadı. Uruguay, savunması topu her ayağına aldığı anda iki oyuncu ile başına dikildi. Bir oyuncuyu geçse bile ikincinin engeline takıldı. Şansını uzaktan şutlarla fenedi ama önünde etten duvar ören oyuncularından topu geçirmeyi bile başaramadı. Son Avrupa şampiyonu unvanlı Portekiz, Rusya'ya son 16 turunda veda etti. Bu veda Ronaldo için Dünya Kupası rüyasının da sonu oldu.

Almanya'dan sonra Portekiz ve Arjantin'de evine döndü. Dünya Kupası'nın yıldızı ve gol krallığına aday gösterilen Messi, Ronaldo, Lewandowski, Müller gibi isimler artık turnuvada yok. Şampiyonu tahmin etmenin oldukça zor olduğu kupa da, yıldız adayı olarak bugünkü futboluyla Mbappe ön plana çıktı. Uzun bir aradan sonra Dünya Kupası'nda genç bir yıldızın doğuşuna şahit olduk.

Şimdi e-gazete zamanı!

HEMEN ŞİMDİ ABONE OLUN, GERÇEKLERDEN HABERİNİZ OLSUN!

ABONELİK İÇİN TIKLAYIN

SICAĞA ALDANMA, YAZ GRİBİ OLMA!

Sıcak havaların gripten koruyucu etkisi olduğu düşünülse de, yaz aylarında ateş, halsizlik, kas ağrılarıyla gelen grip benzeri şikayetler yaşanabiliyor. Burun akıntısı, ses kısıklığı, terleme hatta ateşle ortaya çıkan yaz gribini, klima kullanımı da kolaylıkla tetikliyor. Kulak Burun Boğaz Uzmanı Dr. Oğuz Yılmaz, yaz gribinin, sonbahar ve kış mevsiminde görülenden farklı olarak, saman nezlesine benzer şekilde, havadaki parçacıklara karşı gelişen bir çeşit alerji şeklinde kendini gösterdiğini söylüyor. Yılmaz, grip ile benzer belirtiler gösterse de, "Hastalığın sebep olduğu organizmalar, gribe göre çok farklıdır. Öncelikle bu hastalık kişiden kişiye bulaşmamaktadır. Hastalık mikrobu; su tesisatlarında, soğutma kulelerinde, havalandırma sistemlerinde çoğalarak bulaşır." diyor. Yılmaz, yaz gribinden korunmak için ise şu tavsiyelerde bulunuyor.

- Dengeli beslenin
- Diğer hava kirliliğine neden olan etkenlerden uzak durarak kısmen korunun
- Bu dönemde rejim yapmayın
- Bol su ve sıvı tüketin
- Meyve ve sebze ağırlıklı beslenin
- Uyku ve istirahate dikkat edin
- Güneş etkisinde fazla kalmayın

EN BÜYÜK TETİKLEYİCİ OLAN KLİMAYI ARA ARA KAPATIN

Yazın klima kullanımı genel olarak minimum düzeyde olmasını öneren Dr. Yılmaz, klima kullanılması gerekiyorsa, cihazın sık sık kapatılması bir süre bekledikten sonra tekrar açılması, hafif ama kesintisiz birkaç saat çalıştırılması, sıcaklık ayarının düşürülmemesi, ideal serinliği elde edecek şekilde kurulması, bakımlarının düzenli olarak yaptırılması ve filtrelerinin zamanında yenilenmesi çok önemlidir. Uyuncak olan odanın pencere yoluyla havalandırılmasının daha sağlıklı olacağını vurguluyor.

KLİMA KULLANMANIN 7 KURALI

- Gün boyu tüketmeniz gereken su miktarını, saat başına yayarak tüketin
- Klima 22-23 derece civarında tutun
- Soğuk hava üfleme hızının düşük şiddette olmasına dikkat edin
- Soğuk hava çıkış yönünü, odanın tavanına dönük ve sabit tutun
- Klima uyuyan kişilerin üzerine direkt yönlendirmeyin
- Hem pencere hem klimanın açık olduğu bir odada uymayın
- Üşüme hissiyle uyandığınızda klimayı kapatın veya sıcaklık ayarını 3 - 4 derece artırın
- Şikayetler yüksek ateşle beraber seyrederse, ilk fırsatta doktora başvurun.

KÜNYE

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Selim GÜNDÜZ | SelimGunduz@Tr724.com

HABER DİREKTÖRÜ

Sefer CAN | SeferCan@Tr724.com

YAYIN KOORDİNATÖRÜ

Ali Mirza YAZAR | AliMirza@Tr724.com

YAZIŞLARI MÜDÜRÜ

Erman YALAZ (Web) | ErmanYalaz@Tr724.com
Kemal AY [e-gazete] | KemalAy@Tr724.com

TASARIM

Alper UYANIK | AlperUyanik@Tr724.com
Zülfikar ALİ | ZulfikarAli@Tr724.com

SOSYAL MEDYA EDİTÖRÜ

Ömer Özdemir | OmerOzdemir@Tr724.com

İMTİYAZ SAHİBİ TEMSİLCİSİ VE HUKUK DANIŞMANI

Mehmet YILDIZ | MehmetYildiz@Tr724.com

REKLAM | info@Tr724.com

E-GAZETE | Egazete@Tr724.com

egazete.Tr724.com

www.Tr724.com

irtibat@Tr724.com

@Tr724com

/Tr724com